

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

**Beslissing van het Algemeen Secretariaat nr.
01/2020 van 24 september 2020**

Betreft: Beslissing met betrekking tot de accreditatiecriteria van de toezichthoudende organen belast met het toezicht op de naleving van gedragscodes (DOS-2019-06518).

Het Algemeen secretariaat van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna: "Algemeen secretariaat");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikel 20, § 1,6, 2° (hierna: "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 *van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna : "AVG"), inzonderheid de artikelen 41.3 en 64

Wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens*, inzonderheid de artikelen 187 en 187 (hierna: "WVG");

Gelet op het Reglement van interne orde van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna: "Autoriteit") en in het bijzonder artikel 15;

Gelet op de richtsnoeren 01/2019 voor gedragscodes en toezichthoudende organen (hierna: "richtsnoeren 01/2019"), aangenomen door het Europees Comité voor Gegevensbescherming (hierna: "ECGB") op 4 juni 2019;

Gelet op het Advies 02/2020 van het ECGB betreffende de beslissing van het Algemeen Secretariaat tot vaststelling van de accreditatiecriteria voor toezichthoudende organen belast met het toezicht op de naleving van gedragscodes, aangenomen op 28 januari 2020;

Neemt op 24 september 2020 de volgende beslissing tot vaststelling van de accreditatiecriteria voor toezichthoudende organen belast met het toezicht op de gedragscodes:

I. Inleiding

1. Overeenkomstig artikel 41.1 van de AVG en de Richtsnoeren 01/2019, moeten de nationale en transnationale gedragscodes worden gecontroleerd door een toezichthoudend orgaan dat door de bevoegde gegevensbeschermingsautoriteit is geaccrediteerd. De enige uitzondering op deze regel is opgenomen in artikel 41.6 van de AVG, waarin staat dat de aanwijzing van een toezichthoudend orgaan niet vereist is voor verwerkingen die worden verricht door de overheid.
2. Overeenkomstig de Richtsnoeren 01/2019, §64 en §65, mag het toezichthoudend orgaan extern of intern zijn aan de gedragscodehouder¹. Zo kan bijvoorbeeld een intern toezichthoudend orgaan een interne commissie ad hoc zijn of een afzonderlijke, onafhankelijke afdeling binnen de gedragscodehouder.
3. Om door de Autoriteit te worden geaccrediteerd, moet een toezichthoudend orgaan voldoen aan alle accreditatiecriteria die in deze Beslissing zijn opgenomen op basis van de vereisten van artikel 41.2. van de AVG en afdeling 12 van de richtsnoeren 01/2019. Het toezichthoudend orgaan behoudt zijn accreditatie totdat de Autoriteit vaststelt dat het niet langer aan de accreditatiecriteria voldoet.
4. De Autoriteit benadrukt dat, overeenkomstig artikel 41.1. van de AVG en de richtsnoeren 01/2019, een accreditatie als toezichthoudend orgaan alleen mogelijk is voor een of meer specifieke codes.
5. Met dit besluit stimuleert de Autoriteit de ontwikkeling van gedragscodes voor zeer kleine, kleine en middelgrote ondernemingen met de bedoeling een uniforme en consistente toepassing van de AVG te bevorderen, de rechtszekerheid voor de verwerkingsverantwoordelijken en de verwerkers te vergroten en het vertrouwen van de betrokkenen te versterken. De vereiste dat gedragscodes onder toezicht van een geaccrediteerd toezichthoudend orgaan moeten staan, mag geen belemmering vormen voor het verder opzetten van gedragscodes. Daarom moet bij de toepassing van de accreditatiecriteria op toezichthoudende organen rekening worden gehouden met de specifieke kenmerken van de verwerkingsactiviteiten in elke sector en moet deze zo flexibel mogelijk zijn, met inachtneming van het wettelijk kader dat door de AVG, de Richtsnoeren 01/2019 en de Adviezen van het EDPB wordt opgelegd.

¹ De gedragscodehouder verwijst naar de vereniging of het andere orgaan dat een gedragscode opstelt en indient.

II. Accreditatiecriteria

1. Onafhankelijkheid en onpartijdigheid

Het toezichthoudend orgaan moet het bewijs leveren van zijn onafhankelijkheid en onpartijdigheid. Het moet aantonen hoe zijn organisatie en formele benoemingsregels ervoor zorgen dat hij kan handelen zonder instructies en dat hij beschermd is tegen elke vorm van bemoeienis of sancties van codeleden of codehouders als gevolg van de uitoefening van zijn taak. Dit moet worden aangetoond aan de hand van 4 belangrijkste aspecten: het juridische aspect dat betrekking heeft op de besluitvormingsprocedures, het financiële aspect, het organisatorisch aspect en de verantwoordingsplicht (accountability).

Vereiste 1.1

Het juridische aspect dat betrekking heeft op de besluitvormingsprocedures

- de juridische structuur van het toezichthoudend orgaan, met inbegrip van de samenstelling van het kapitaal, moet het toezichthoudend orgaan beschermen tegen druk van buitenaf. Dit kan bijvoorbeeld worden aangetoond door het indienen van de volgende documenten: de statuten van het toezichthoudend orgaan of die van de codehouder.
- De besluitvormingsprocedures van het toezichthoudend orgaan zorgen ervoor dat het besluitvormingsproces gaande van het nemen van een beslissing tot de toepassing ervan, het toezichthoudend orgaan tegen elke vorm van druk beschermt. De onafhankelijkheid en onpartijdigheid van het besluitvormingsproces kunnen worden aangetoond door bijvoorbeeld het organigram van het toezichthoudend orgaan en de codehouder voor te leggen of een beschrijving van het besluitvormingsproces waarin de rollen en voorrechten van alle partijen die betrokken zijn bij het proces dat tot de beslissing leidt, worden belicht.

Vereiste 1.2.

Het financieel aspect

Het toezichthoudend orgaan moet aantonen dat de regels voor zijn financiering het risico voorkomen dat een lid van de gedragscode zijn financiële bijdrage beëindigt om te voorkomen dat het toezichthoudende orgaan corrigerende maatregelen oplegt. Aan deze vereiste kan bijvoorbeeld worden voldaan door uitleg te geven over de financiële regelingen tussen het toezichthoudend orgaan en de codeleden, met inbegrip van de berekening van de bijdragen, de frequentie waarmee de bijdragen worden betaald en de financiële regelingen in het geval dat een codelid zich terugtrekt.

Vereiste 1.3

Het organisatorisch aspect

Het toezichthoudend orgaan toont aan dat het vrij is om zijn personeel te selecteren, te leiden en te beheren zodat hij de taken die hem zijn toegewezen, kan uitvoeren. Of de selectie van het personeel nu wordt gemaakt door het toezichthoudend orgaan zelf of door een externe dienstverlener, het proces van het aanwerven, beheren en ontslaan van personeel mag niet worden beïnvloed door de codehouder noch door enig codelid. Om aan deze vereiste te voldoen, kan het toezichthoudend orgaan bijvoorbeeld bewijs leveren aan de hand van functiebeschrijvingen, personeelsdossiers, middelen voor de aanwerving van personeel en hiërarchische rapporteringslijnen.

Een intern toezichthoudend orgaan moet bijkomende informatie verstrekken over zijn relatie met de codehouder om zijn onpartijdigheid en onafhankelijkheid aan te tonen. Het bewijs hiervan kan onder andere geleverd worden door het bewijs van de volgende elementen:

- Informatiebarrières;
- scheiding van de rapporteringsketen;
- scheiding van operationele functies;
- scheiding van leidinggevende functies.

Vereiste 1.4

Verantwoordingsplicht ("accountability")

Het toezichthoudend orgaan moet een document voorleggen waarin zijn onafhankelijkheid en onpartijdigheid worden toegelicht ten aanzien van :

- de codeleden;
- de vereniging of enig ander orgaan als vermeld onder overweging 98 van de AVG en artikel 40.2 van de AVG, die een gedragscode voor goedkeuring hebben voorgelegd.

De verantwoordingsplicht kan worden aangetoond met het bewijs dat het toezichthoudend orgaan over een kader beschikt waarin de taken, rapporteringsmechanismen en de besluitvormingsprocessen die haar onafhankelijkheid mogelijk maken, zijn vastgelegd. Het bewijs hiervan kan bestaan uit, maar is niet beperkt tot, functiebeschrijvingen, hiërarchische rapporteringslijnen en het beleid dat werd ingevoerd om het personeel bewust te maken van de bestaande bestuursstructuren en procedures (bijv. beroepsopleiding).

Het toezichthoudend orgaan moet documenten en bewijsstukken waaruit blijkt dat het aan alle accreditatiecriteria voldoet, bewaren en deze op verzoek aan de Autoriteit ter beschikking stellen.

Het toezichthoudend orgaan moet een register bijhouden van de acties die in de uitoefening van zijn taken worden ondernomen, waaronder, in voorkomend geval, de data, de duur, de soorten ondernomen acties, de betrokken codeleden, de reacties van het codelid en de gevolgen van de ondernomen actie.

Dit register wordt op haar verzoek aan de Autoriteit ter beschikking gesteld.

2. Geen belangenconflict

Vereiste 2.1

Het toezichthoudend orgaan moet aantonen dat er geen sprake is van een belangenconflict bij het personeel van het toezichthoudend orgaan en het toezichthoudend orgaan zelf.

Belangenconflict bij het personeel

Om belangenconflicten bij zijn personeel te vermijden, beschikt het toezichthoudend orgaan over gedocumenteerde procedures om mogelijke belangenconflicten bij zijn werknemers en managementfuncties te voorkomen, op te sporen en te elimineren.

Deze procedure moet ervoor zorgen dat de functies die door de werknemers en het leidinggevend personeel worden uitgeoefend, zowel in het verleden als in het heden, geen afbreuk doen aan hun onafhankelijkheid bij de uitoefening van hun taken.

De afwezigheid van een belangenconflict bij werknemers en managementfuncties kan worden aangetoond, bijvoorbeeld door middel van aanwervingsprocedures, beloning, disciplinaire sancties, de duur van de arbeidsovereenkomsten, een overzicht van hun overige professionele engagements, arbeidsreglementen en bepalingen in arbeidsovereenkomsten.

Belangenconflicten bij het toezichthoudend orgaan

Het toezichthoudend orgaan mag geen acties ondernemen die onverenigbaar zijn met zijn functies en bevoegdheden en mag geen instructies ontvangen van een persoon, organisatie of vereniging.

Het toezichthoudend orgaan moet situaties identificeren die een belangenconflict kunnen veroorzaken en moet interne regels opstellen om belangenconflicten als gevolg van zijn activiteiten, relaties, organisatie of procedures te vermijden. Aan deze vereiste kan worden voldaan door bijvoorbeeld het bewijs te leveren van een strategie voor risicobeheer van het toezichthoudend orgaan.

3. Deskundigheid

Vereiste 3.1

Het toezichthoudend orgaan moet aantonen dat het over de nodige deskundigheid beschikt om toezicht te houden op de gedragscode waarop het moet toezien.

Het toezichthoudend orgaan moet bewijzen dat het deskundig is op de volgende gebieden:

- een grondige kennis van de wetgeving inzake gegevensbescherming en ervaring met het in de praktijk brengen van deze wetgeving;
- kennis en ervaring van de sector of verwerkingen waarvoor het zal optreden als toezichthoudend orgaan ;
- kennis en ervaring op het gebied van auditing waarmee zijn deskundigheid kan worden vastgesteld voor het uitoefenen van toezicht op de naleving van de gedragscode door de codeleden.

De vereiste voor bijkomende vaardigheden kan in de gedragscode worden gedefinieerd. De deskundigheid van elk toezichthoudend orgaan zal worden beoordeeld aan de hand van de specifieke deskundigheid die de gecontroleerde gedragscode vereist.

Deskundigheid kan bijvoorbeeld worden aangetoond door afdoende bewijs te leveren van het opleidingsniveau, onderwijsniveau en de ervaring van het personeel in de bovengenoemde gebieden. Bijvoorbeeld door middel van diploma's, getuigschriften en bewijzen van opgedane ervaring.

Vereiste 3.2

Het toezichthoudend orgaan moet aantonen dat zijn deskundigheidsniveau is afgestemd op de risico's die voor de betrokken personen ontstaan, op de complexiteit en het risiconiveau van de verwerkingen die onder de gedragscode vallen, op het potentiële belang van de betrokken sector en op het verwachte aantal codeleden.

Vereiste 3.3

Het toezichthoudend orgaan moet instaan voor het behoud van een afdoende deskundigheidsniveau inzake juridische, technische en auditactiviteiten aan de hand van permanente beroepsopleidingen van het personeel.

4. Procedure en structuur van het toezichthoudend orgaan

Vereiste 4.1

Het toezichthoudend orgaan moet aantonen dat het over een structuur beschikt waarmee het de geschiktheid van de verwerkingsverantwoordelijken en/of de verwerkers die lid willen worden van de gedragscode kan beoordelen en controleren.

Vereiste 4.2

Het toezichthoudend orgaan moet aantonen dat het over een structuur beschikt om de naleving van de bepalingen van de gedragscode door de codeleden voortdurend te beoordelen en te controleren.

Deze toezichthoudende structuur moet minstens voorzien in:

- een auditprocedure die moet worden uitgevoerd binnen een bepaalde termijn (terugkerend en ad hoc), vastgesteld op basis van criteria zoals de risico's voor de betrokkenen, de complexiteit en het risiconiveau van de verwerkingen die onder de gedragscode vallen, het potentiële belang van de betrokken sector, het verwachte aantal codeleden, het geografische toepassingsgebied van de code en het aantal ontvangen klachten;
- een auditmethodologie, waarin de evaluatiecriteria, het type audit dat moet worden uitgevoerd en de documentatie van de bevindingen die door audit zijn vastgesteld, nader worden omschreven;
- een procedure voor het identificeren, onderzoeken en oplossen van schendingen van de gedragscode;
- een verplichting voor de codeleden om regelmatig verslag uit te brengen aan het toezichthoudend orgaan over hun naleving van de code.

Vereiste 4.3

Het toezichthoudend orgaan moet aantonen dat het over voldoende personeel beschikt om zijn toezichthoudende taken naar behoren uit te voeren.

Het aantal en het type werknemers die nodig zijn, hangt af van criteria zoals de risico's die voor de betrokkenen ontstaan, de complexiteit en het risiconiveau van de verwerkingen die onder de gedragscode vallen, het potentiële belang van de betrokken sector, het verwachte aantal codeleden. Aan deze eis kan bijvoorbeeld worden voldaan met behulp van een organigram van het toezichthoudend orgaan met een beschrijving van het aantal en de rol van de werknemers die aan elke functie zijn toegewezen.

Vereiste 4.4

Het toezichthoudend orgaan moet aantonen dat zijn werknemers bij de uitvoering van hun taken gebonden zijn aan een geheimhoudingsplicht.

Vereiste 4.5

Het toezichthoudend orgaan moet aantonen dat het over voldoende financiële middelen en financiële stabiliteit beschikt om zijn taken uit te voeren (overeenkomstig criterium 8.4).

5. Klachten en sancties

Vereiste 5.1

Het toezichthoudend orgaan moet een procedure vaststellen voor de behandeling van klachten. Deze procedure moet ook in detail worden beschreven in de gedragscode.

Deze procedure moet voorzien in de behandeling van klachten die door de betrokken personen en door de in artikel 80 van de AVG genoemde organen, organisaties of verenigingen worden ingediend tegen de codeleden.

In deze procedure moet de vorm van de klacht (schriftelijk of elektronisch), een aanspreekpunt belast met de behandeling van de klacht, de procedure voor de behandeling van de klacht en de verschillende mogelijkheden voor een oplossing die in gedragscode zijn voorzien, worden gespecificeerd.

Deze procedure moet openbaar worden gemaakt en transparant zijn.

Vereiste 5.2

Het toezichthoudend orgaan moet de ontvangst van de klacht bevestigen.

De klager moet uiterlijk drie maanden na ontvangst van de klacht op de hoogte worden gesteld van de voortgang of de oplossing van de klacht.

De termijn voor het oplossen van de klacht kan, indien nodig, redelijkerwijs worden verlengd, rekening houdend met de complexiteit van de klacht. Het toezichthoudend orgaan moet de klager binnen drie maanden na ontvangst van de klacht op de hoogte stellen van een dergelijke verlenging, met opgave van de redenen voor de verlenging.

Vereiste 5.3

Het toezichthoudend orgaan moet een register opstellen van alle ontvangen klachten en ervoor zorgen dat de beslissingen van het orgaan openbaar worden gemaakt. Bovendien moet het toezichthoudend orgaan regelmatig statistische gegevens publiceren, met inbegrip van zijn toezichtsactiviteit, waaronder het aantal ontvangen klachten, het soort overtredingen en de genomen corrigerende maatregelen.

Vereiste 5.4

Het toezichthoudend orgaan moet aantonen dat het in geval van een inbreuk op de code passende, corrigerende maatregelen heeft genomen, zoals vastgelegd in de gedragscode, om de inbreuk te beëindigen en te voorkomen dat deze zich nog in de toekomst voordoet. Deze sancties kunnen bestaan uit het volgen van een opleiding, een waarschuwing, uitstel van het lid aan het directiecomité, formele kennisgeving, schorsing of uitsluiting van het lid.

6. Communicatie**Vereiste 6.1**

Het toezichthoudend orgaan moet jaarlijks aan de Autoriteit verslag uitbrengen over zijn activiteiten en beslissingen.

Het toezichthoudend orgaan moet de Autoriteit ook in kennis stellen van alle maatregelen die worden genomen in geval van een schending van de gedragscode en van de redenen daarvoor. De frequentie van deze communicatie is afhankelijk van criteria zoals de risico's voor de betrokkenen, de complexiteit en het risiconiveau van de verwerkingen die onder de gedragscode vallen, het potentiële belang van de betrokken sector, het verwachte aantal codeleden, de ernst en de frequentie van de overtredingen en de maatregelen die worden genomen zoals gedefinieerd in de gedragscode.

Vereiste 6.2

Het toezichthoudend orgaan moet een procedure vaststellen om onverwijld het volgende aan de Autoriteit mee te delen:

- elke substantiële verandering in zijn organisatie en/of structuur die zijn vermogen om zijn functies onpartijdig, onafhankelijk en effectief uit te voeren kan beïnvloeden. Deze substantiële veranderingen kunnen zijn:
 - o een verandering van het juridisch, commercieel en organisatorisch statuut;
 - o een verandering in de organisatie van de sleutelfuncties en in het leidinggevend team;
 - o een verandering in de financiële middelen en de locatie van het toezichthoudend orgaan;
 - o een significante verandering in het aantal codeleden.
- schorsing of uitsluiting van codeleden;

- een wezenlijke schending van de gedragscode en de informatie die de inbreuk en de genomen maatregelen nader omschrijft.

Vereiste 6.3

Het toezichthoudend orgaan moet een procedure instellen om de volgende informatie openbaar te maken :

- een algemene beschrijving van de financieringsmechanismen van het toezichthoudend orgaan;
- informatie over de behandelingsprocedures van klachten;
- informatie over de gedragscode en de toezichtsmechanismen (met inbegrip van de in de criteria 6.1, 6.2, 7.1 en 7.2 bedoelde procedures, de regels en procedures voor de toekenning, handhaving, opschorting, uitsluiting en intrekking van de code), zoals uiteengezet in de regels en procedures van de gedragscode ;
- alle corrigerende maatregelen die leiden tot uitsluiting van de gedragscode zoals vastgelegd in de regels en procedures van de gedragscode.

7. Herzieningsmechanismen

Vereiste 7.1

Het toezichthoudend orgaan moet procedures invoeren om rekening te kunnen houden met een wijziging van het regelgevend kader die een aanzienlijke invloed heeft op de bepalingen van de gedragscode.

Vereiste 7.2

Het toezichthoudend orgaan is het aan zichzelf verplicht bij te dragen aan de herziening van de werking van de gedragscode en moet mechanismen instellen om de codehouder en eventuele andere partijen die in de gedragscode worden genoemd, te raadplegen. Bijvoorbeeld door de codehouder en elke andere partij die in de gedragscode wordt genoemd een verplichting op te leggen om verslag uit te brengen over de werking van de gedragscode.

8. Juridisch statuut en organisatiestructuur

Vereiste 8.1

Het toezichthoudend orgaan geeft aan of het optreedt als intern of extern toezichthoudend orgaan ten aanzien van de codehouder.

Vereiste 8.2

Ongeacht zijn rechtsvorm moet het toezichthoudend orgaan zodanig zijn samengesteld dat het ter verantwoording kan worden geroepen, zijn rol kan uitoefenen op grond van artikel 41.4, van de AVG en kan worden beboet op grond van artikel 83.4. c), van de AVG.

Vereiste 8.3

Het toezichthoudend orgaan moet in de Europese Economische Ruimte worden gevestigd ("EEE").

Vereiste 8.4

De toezichthoudend orgaan moet de levensvatbaarheid en duurzaamheid van zijn toezichthoudende activiteiten in de tijd aantonen, met name door aan te tonen dat hij over procedures beschikt om in te staan voor :

- voldoende financiële middelen (overeenkomstig vereiste 4.5);
- over voldoende personeel beschikken om zijn taken uit te voeren (overeenkomstig vereiste 4.3)

Vereiste 8.5

Het toezichthoudend orgaan moet zich er formeel toe verbinden de toepasselijke wetgeving en met name de bepalingen van de AVG na te leven.

Vereiste 8.6

Wanneer merken, tekens of soortgelijke instrumenten worden gebruikt om de naleving van de gedragscode weer te geven, neemt het toezichthoudend orgaan de nodige maatregelen in geval van frauduleus gebruik (bv. onjuiste verwijzingen of misleidend gebruik) van dergelijke merken, tekens of soortgelijke instrumenten.

9. Verwerkers

Vereiste 9.1

Wanneer het toezichthoudend orgaan een onderaannemer inhuurt om een aantal van zijn taken uit te voeren, blijft het toezichthoudend orgaan verantwoordelijk voor alle uitbestede taken.

Vereiste 9.2

Het toezichthoudend orgaan moet bij het aanvragen van de accreditatie de taken en rollen specificeren die de onderaannemers zullen uitvoeren.

Vereiste 9.3

Het toezichthoudend orgaan moet aantonen dat zijn onderaannemer aan alle in deze beslissing genoemde eisen voldoet, en met name aan de eisen 1,2,3,8.5.

Het toezichthoudend orgaan moet aantonen dat de onderaannemer aan deze eisen is gebonden en deze in de praktijk kan naleven.

Vereiste 9.4

Onverminderd vereiste 6.3 moet het toezichthoudend orgaan een procedure instellen om de Autoriteit onverwijld in kennis te stellen van alle belangrijke wijzigingen met betrekking tot een onderaannemer die gevolgen kunnen hebben voor de organisatie en/of de structuur van het toezichthoudend orgaan en die van invloed kunnen zijn op het vermogen van het orgaan om zijn functie naar behoren uit te voeren. Deze substantiële veranderingen kunnen zijn:

- de beëindiging van de regeling met de onderaannemer;
- de vervanging van de onderaannemer door een andere onderaannemer.

10. Talen

Vereiste 10.1

Alle documenten waaruit blijkt dat aan deze vereisten wordt voldaan, worden naar keuze van de Autoriteit in het Nederlands, Frans of in een andere taal ingediend.

David Stevens

Directeur van het Algemeen Secretariaat